

SAKSFRAMLEGG

Saksnr	Utvalg	Møtedato
	Kommunestyret	

MARINT VERN KRÅKVÅGSAET - GRANDEFJÆRA - BJUGNFJORDEN, PREMISSE OG DELEGASJON

Rådmannens innstilling

- Ørland kommunestyret vedtar framlagte premisser for høringssvar til Fylkesmannens forslag om marint vern av Kråkvågsvaet – Grandefjæra – Bjugnfjorden.
- Endelig høringssvar vedtas av Ørland formannskap i møte 25.02.2020.

Sakens bakgrunn og innhold

Ørland kommune, er en kommune i sterk vekst, og vil være en motor for vekst og utvikling både regionalt og nasjonalt.

I løpet av de siste 10 årene har kommunen hatt en særdeles positiv næringsvekst innen Blå sektor, med en samlet årlig omsetning på ca 6 milliarder kr (tall fra Sintef 2018). Med alle ringvirkninger genererer Blå sektor rundt 900 arbeidsplasser. Mye av veksten man nå ser skyldes utvikling av ny industriell virksomhet som har bidratt sterkt til en positiv utvikling for Norsk sjømatproduksjon, og dermed er med å skape et viktig grunnlag for nasjonens fremtidige inntektsgrunnlag.

Den positive utviklingen har dannet grunnlaget for en betydelig folketallsvekst, økt næringsutvikling og sysselsetting som bidrar til en ønsket utvikling for Ørland kommune, Fosenregionen, Trøndelagskysten og Trøndelag fylke for øvrig.

Fylkesmannen i Trøndelag har utarbeidet et forslag om marint vern av havområdet Kråkvågsvaet – Grandefjæra – Bjugnfjorden, og sendt dette ut på høring:

<https://www.fylkesmannen.no/nb/Trondelag/Horinger/2020/03/horing---forslag-om-vern-av-krakvagsvaet-grandfjara-bjugnfjorden/>

Området ligger nord i innseilingen til Trondheimsleia i Ørland kommune (tidligere Ørland og Bjugn kommuner) i Trøndelag fylke.

Forslaget om marint vern, som Fylkesmannen i Trøndelag har sendt på høring, gir grunn til stor bekymring for utviklingsmulighetene i Ørland kommune og Fosenregionen.

Kommunen mener bl.a. at konsekvensene for samfunns- og næringsutvikling i området ikke er tilfredsstillende utredet i høringsforslaget.

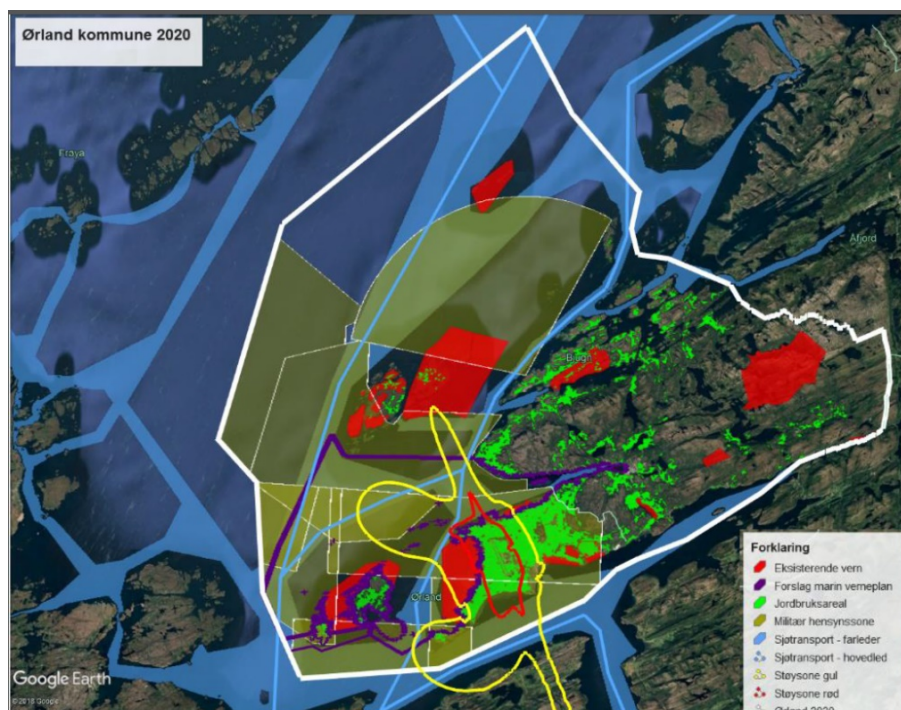
I sitt verneforslag anfører fylkesmannen følgende:

«Verneverdiene knyttes til bevaring av helheten i Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden. De varierte naturtypene i området har en viktig økologisk funksjon og gir et relativt rikt og mangfoldig plante- og dyreliv. Dette gjør Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden til et svært viktig leve- og næringsøksområde for fugl og fisk. Som marint våtmarksområde står området i en særklasse, ikke bare i landsdelen, men også nasjonalt. Fjæresoner av slike dimensjoner som i dette området, må man helt til Danmark for å finne.»

Sjøområdene og havet har til alle tider vært denne regionens viktigste livs- og næringsgrunnlag. Sjømatnæringene havbruk og fiske er kommunens viktigste næringsklynge, med tung industriell aktivitet både til lands og til vanns. For å oppfylle regjeringens og stortingets ambisjoner om en mangedobling av sjømatproduksjonen fremover, må sjøområdene som omgir denne kommunen tas aktivt i bruk i næringsøymed. Heller enn vern, trengs det derfor kommunale planer og andre offentlige planer som analyserer mulighetene for bærekraftig vekst og næringsutvikling fremfor nye inngrep som legger sterke begrensninger på kommunens utviklingsmuligheter.

Da Stortinget i 2017 vedtok tvangssammenslåing av Bjugn og Ørland kommuner, var etablering av en ny og robust kommune en viktig forutsetning. Resultatet skulle bli en styrket kommune og et lokaldemokrati som selv skulle stå for helhetlig og samordnet samfunnsutvikling. Et forslag om marint vern av viktige havområder i den nye kommunen oppleves derimot som en statlig umyndiggjøring av lokalt selvstyre.

Knappt noen annen kystkommune har fått et så omfattende knippe av vernetiltak og båndlegginger fra statens side som Ørland. Store deler av kommunen og sjøområdene er allerede underlagt strenge vernebestemmelser, med naturreservat og flere Ramsar-områder. Store deler av kommunen ligger innenfor støysoner og begrensninger på grunn av Ørland Hovedflystasjon og militær aktivitet. Ellers er det også flere strenge begrensninger på arealbruk i kommunen.

(Kartskisser som viser omfattende statlige vern og restriksjoner som Ørland kommune allerede er underlagt)

Det er selvsagt viktig for Ørland kommune å ta vare på våre sjøområder. Det har kommunen bevist over tid at man har greid. Problemet med totalt vern, som her er foreslått, er at fremtidig potensial for næringsutvikling hindres uansett hvor miljøvennlig den ev. måtte være.

I arbeid med sine ulike forvaltningsoppgaver opplever kommunen at man i sin arealbruk må ta hensyn til omfattende statlige pålegg og forordninger. I tillegg til begrensninger i arealbruken har staten, også gjennom fylkesmannen, omfattende myndighet til å gripe inn med innsigelser basert på ulike lover og regelverk. Et nytt vidtrekkende marint vern på toppen av dette, vil langt på vei fjerne den siste rest av lokalt selvstyre over næringsutvikling og arealbruk.

I «Lov om planlegging og byggesaksbehandling» (Plan- og bygningsloven, andre del: Plandel, I. Innledende bestemmelser, Kapittel 3. Oppgaver og myndighet i planleggingen, § 3-1. *Oppgaver og hensyn i planlegging etter loven*) heter det:

«Planleggingen skal fremme helhet ved at sektorer, oppgaver og interesser i et område ses i sammenheng gjennom samordning og samarbeid om oppgaveløsning mellom sektormyndigheter og mellom statlige, regionale og kommunale organer, private organisasjoner og institusjoner, og allmennheten. Planleggingen skal bygge på økonomiske og andre ressursmessige forutsetninger for gjennomføring og ikke være mer omfattende enn nødvendig. Planer skal bidra til å gjennomføre internasjonale konvensjoner og avtaler innenfor lovens virkeområde. Vedtatte planer skal være et felles grunnlag for kommunal, regional, statlig og privat virksomhet i planområdet.»

I samme lov (kap. 3, § 3-2) kan man videre lese følgende:

«Fylkesmannen skal påse at kommunene oppfyller plikten til planlegging etter loven. Regional planmyndighet skal veilede og bistå kommunene i deres planleggingsoppgaver.»

Her har staten, etter kommunens mening, full anledning til å inngå et samarbeide med kommunen, heller enn at fylkesmannen velger å overkjøre kommunen med et forslag om statlig marint vern. Forslaget om et nytt omfattende marint vern av Kråkvågsvaet – Grandefjæra – Bjugn fjorden, er en sterk nedvurdering av kommunens vilje og evne til selv å balansere vekst og vern på en klok, fremtidsrettet og bærekraftig måte.

Folkehelsevurdering

Saken har stor folkehelsemessig betydning.

Et marint vern av Kråkvågsvaet – Grandefjæra – Bjugn fjorden vil legge sterke begrensninger og føringer for folks bruk av de berørte områdene. Her har folk ferdes og benyttet områdene på sjø og land til arbeid, næring og rekreasjon så lenge det har bodd folk på Trøndelagskysten. Et marint vern vil legge klare begrensninger på hvordan folk kan utnytte sjøområdene og dermed begrense kommunens muligheter til å kunne avgjøre hvordan en bærekraftig utnyttelse og utvikling i området best kan ivaretas i fremtiden.

Administrasjonens vurdering

Etter påtrykk fra kommunene ble frist for å levere høringssvar forlenget til 01. mars 2020. Administrasjonen har jobbet med saken og er nå i sluttfasen med å utarbeide et høringssvar. Grunnet mye arbeid med bl.a. kommunesammenslåing, er høringssvaret ikke ferdig til behandling kommunestyremøtet 13.02.2020.

Det er derfor nødvendig at kommunestyret vedtar premissene for høringssvaret og delegerer til formannskapet å vedta endelig høringsuttalelse i møte den 25.02.2020.

Viktige premisser i høringssvaret:

- **Dagens forvaltning og forskrifter virker**

Området er omfattet av kommunale planlegging, og det er ikke påvist alvorlig forurensning, forsøpling eller skade på tareskoger, ålegress, korallrev eller at dyreliv har forsvunnet.

- **Staten har allerede siste ord**

Staten har gjennom fylkesmannen innsigelsesrett i reguleringsplanarbeider og tillatelse til utfylling og utslipp i sjø.

- **Vern på vern**

Knapt noen annen kommune må forholde seg til så mange vernetiltak og statlig båndlegging av arealer i tilknytting boligområder, landbruksområder, næringsområder og sjøområder.

- **Norges kampflybase**

Luftforsvaret er en høyteknologi-arbeidsgiver. Staten bør bygge opp om området som hovedarena for militær-industriell utvikling. For å lykkes med dette, er det avgjørende for Forsvaret, at det også finnes et godt fungerende og variert næringsliv i regionen.

- **Utvikling i «Blå sektor» - mulighetene – ikke begrensningene**

De siste 10 årene har kommunen hatt betydelig næringsvekst innen «Blå sektor», med en samlet omsetning på ca 6 milliarder kr, som med alle ringvirkninger utgjør ca 900 arbeidsplasser. Kommunen ønsker en videre bærekraftig utvikling for sine innbyggere. Ny teknologi, forskning og bærekraftig forvaltning, ikke ensidig vern.

- **Utvikling innen landbruk**

Norsk landbruk er i stadig endring. Teknologisk utvikling og nye produksjonsmetoder vil utfordre måten vi har drevet landbruket på gjennom generasjoner. I Ørland kommune eier flesteparten av gårdeierne sjøarealer, og historisk har det vært vanlig å kombinere næring på land og i sjø (derav begrepet «Fiskarbonden»). Dette kan i fremtiden ha et betydelig potensiale, og et toralt vern av Kråkvågsvaet – Grandefjæra - Bjugn fjorden vil medføre utfordringer og begrensninger for utvikling av ny bærekraftig blå/grønn næring i dette området.

- **Fremme, ikke hemme næringsutvikling**

NHO, Sjømat Norge, Ørland Næringsforum og Bjugn Næringsforum advarer på vegne av sine medlemmer sterkt mot begrensninger på utvikling. Det vil ramme eksisterende næring, fremtidig verdiskaping og arbeidsplasser.

- **Lokaldemokratiet svekkes**

I Plan og bygningsloven er kommunen pålagt å gjennomføre en «samordnet oppgaveløsning i kommunen gjennom forvaltning av arealene og naturressursene i kommunen». Forutsetning for kommunereformen var en styrking av ansvaret for samordnet oppgaveløsning, ikke umyndiggjøring av kommunenes forvaltning av egne arealer. Her har staten, gjennom «Lov om planlegging og byggesaksbehandling», full anledning til å samarbeide med kommunen om en bærekraftig utvikling av sjøområdene Kråkvågsvaet – Grandefjæra – Bjugn fjorden gjennom kommunalt planarbeid.